

ЗБОРНИК ИСТОРИЈСКОГ МУЗЕЈА СРБИЈЕ

БР. 31

ISSN 0354-3153

UDK 949.711+069

УРЕЂИВАЧКИ ОДБОР

**Слађана Бојковић, Ђорђе Борозан, Андреј Вујновић,
Небојша Дамњановић, Младенко Кумовић, Гојко Лађевић,
Ђорђе Митровић, Станко Прица, Владимир Стојанчевић**

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК

Андреј Вујновић

ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК И СЕКРЕТАР УРЕЂИВАЧКОГ ОДБОРА

Слађана Бојковић

Београд, 2003.

Издавач
ИСТОРИЈСКИ МУЗЕЈ СРБИЈЕ
Београд, Немањина 24

Лектор
Мр Саво Андрић

Превод резимеа на енглески језик
Слађана Бојковић

Коректура
Слађана Бојковић

Компјутерски слог извршног издавача ИП „Ваша књига“ д.о.о.
Јелена Влатковић

Средства за Зборник обезбедило је
Министарство културе и медија Републике Србије

Штампарија
„Пегаз“ - Бијело Поље

Тираж
500

САДРЖАЈ

Додела Вукове награде Историјском музеју Србије 1997. 7

ЧЛАНЦИ, РАСПРАВЕ И ПРИЛОЗИ

<i>Mr Душан Миловановић</i> , музејски саветник, Реликвије Исуса Христа у манастиру Хиландару	11
<i>Проф. др Франц Цурк</i> , Конзервација текстила из ризнице манастира Хиландара	33
<i>Борђе Мийровић</i> , музејски саветник, Истраживања сарадника Историјског музеја Србије у манастиру Хиландару	51
<i>Проф. арх. Александар Радојевић</i> , Светогорске путне белешке – Хиландар	117
<i>Бранко Богдановић</i> , Наоружавање српске и црногорске војске од XVIII до XX века	137
<i>Mr Добривоје Јовановић</i> , Шанац на Гиљу	183
<i>Mr Душан Бабац</i> , Војска и војне униформе у Кнежевини и Краљевини Црној Гори	187
<i>Dr Борислава Лилић</i> , научни саветник, О једном покушају војне помоћи Црногораца Србима у Војводини 1848–1849.	211
<i>Андреј Л. Шемјакин</i> , Митрополит Михаило у емиграцији	219
<i>Dr Саво Скоко</i> , Руковођење операцијама српске војске у балканским ратовима 1912–1913.	239
<i>Салих Селимовић</i> , Хришћанске традиције код муслимана на Сјеничко–пештерској висоравни	267

ИЗ МУЗЕЈСКИХ ЗБИРКИ И ФОНДОВА

<i>Проф. Бранибор Дебељковић</i> , Стара факта и нове чињенице о Анастасу Јовановићу	281
<i>Проф. Бранибор Дебељковић</i> , Један портрет из дома Обреновића	297

<i>Иван Мијић</i> , Хладно оружје војске Краљевине Југославије 1918–1941.	303
<i>Љубица Дабих</i> , виши кустос, Руско одељење у Војном музеју у Београду од 1936. до 1941. године	329

ИЗЛОЖБЕ

<i>Изабела Марџинов–Томовић</i> , кустос, Изложба „Р. А. Рајс – сведок истине о Србији 1914-1918.” у средствима информисања	349
<i>Милић Ф. Пејровић</i> , „Југославија – век постојања, од уједињења до распада”	361
<i>Мр Душица Бојић</i> , кустос, Поставка изложбе „Ослобођење, независност и уједињење Србије и Црне Горе”	369
<i>Стијанка Радошевић</i> , кустос, Средства информисања о изложби „Ослобођење, независност и уједињење Србије и Црне Горе”	401

ПРИКАЗИ, ОСВРТИ И БИБЛИОГРАФИЈА

<i>Милић Ф. Пејровић</i> , <i>Павле Стијоковић</i> , <i>Душица Бојић</i> , Ослобођење, независност и уједињење Србије и Црне Горе, Владимир Стојанчевић, академик	411
<i>Милић Ф. Пејровић</i> , <i>Павле Стијоковић</i> , <i>Душица Бојић</i> , Ослобођење, независност и уједињење Србије и Црне Горе, Проф. др Милоје Пршић	413
<i>Милић Ф. Пејровић</i> , Документа о Рашкој области 1900–1912, Документа о Рашкој области 1890–1899. и Пљеваљска гимназија 1901–2002, Документа 1901–1914, Др Ђорђе Борозан	417
<i>Kenneth Hudson</i> , <i>Ann Nicholls</i> , Museums of Europe, The Cambridge guide to the Museums of Europe, Вера Здравковић, кустос	421

ИЗ РАДА МУЗЕЈА

Извештај о раду Историјског музеја Србије 1995–2000.	431
---	-----

IN MEMORIAM

Петар Качавенда (1932–2000)	469
-----------------------------------	-----

TABLE OF CONTENTS

Certificate that HMS has been awarded the Vuk's Prize for 1997 7

ARTICLES, TREATISES AND CONTRIBUTIONS

<i>M Sc Dusan Milovanovic</i> , museum advisor, Relics of Jesus Christ in the Monastery of Chilandar	11
<i>Prof. D Sc Franc Curk</i> , The conservation of textile from the treasury of the Monastery of Chilandar	33
<i>Djordje Mitrovic</i> , museum advisor, Researches of associates of the Historical Museum of Serbia in the Monastery of Chilandar	51
<i>Prof. arch. Aleksandar Radojevic</i> , Travel notes of the Holy Mountain - the Chilandar Monastery	117
<i>Branko Bogdanovic</i> , Arming of the Serbian and Montenegrin armies from the 18 th do the 20 th century	137
<i>M Sc Dobrivoje Jovanovic</i> , The trench at Gilj	183
<i>M Sc Dusan Babac</i> , The Army and its uniforms of Principality and Kingdom of Montenegro	187
<i>D Sc Borislava Lilic</i> , scientific advisor, About one Montenegrin attempt of military support to the Serbs in Voivodina in 1848-1849	211
<i>Andrej L. Semjakin</i> , Metropolitan Michael in emigration	219
<i>D Sc Savo Skoko</i> , The Serbian Army commanding in the Balkan Wars 1912-1913	239
<i>Salih Selimovic</i> , Christian tradition of Moslems of Sjenica-Pester plateau	367

FROM MUSEUM COLLECTIONS AND FUNDS

<i>Prof. Branibor Debeljkovic</i> , The old and some new facts about Anastas Jovanovic	281
<i>Prof. Branibor Debeljkovic</i> , One portrait from the House of Obrenovic	297
<i>Ivan Mijic</i> , The Royal Yugoslav Army side arms 1918-1941	303

<i>Ljubica Dabic</i> , senior curator, The Russian Department in the Military Museum in Belgrade 1936-1941	329
---	-----

EXHIBITIONS

<i>Izabela Martinov-Tomovic</i> , curator, The exhibition „R. A. Reiss – the witness of the truth about Serbia in 1914-1918” in mass-media ..	349
<i>Milic F. Petrovic</i> , „Yugoslavia – a century of being, from union to disintegration”	361
<i>M Sc Dusica Bojic</i> , curator, The exhibition „Liberation, independence and union of Serbia and Montenegro”	369
<i>Stojanka Radosevic</i> , curator, The exhibition „Liberation, independence and union of Serbia and Montenegro” in mass-media	401

REVIEWS, RETROSPECTIVES AND BIBLIOGRAPHY

<i>Milic F. Petrovic, Pavle Stojkovic, Dusica Bojic</i> , Liberation, independence and union of Serbia and Montenegro, Vladimir Stojancevic, Academician	411
<i>Milic F. Petrovic, Pavle Stojkovic, Dusica Bojic</i> , Liberation, independence and union of Serbia and Montenegro, Prof. D Sc Miloje Prsic	413
<i>Milic F. Petrovic</i> , Documents about Raska region 1900-1912 and 1890-1899, The Pljevlja high school 1901-2001, Documents 1901-1914, D Sc Djordje Borozan	417
<i>Kenneth Hudson, Ann Nicholls</i> , Museum of Europe, The Cambridge guide to the Museums of Europe, Vera Zdravkovic, curator	421

THE MUSEUM ACTIVITY

Report on the Museum activity 1995-2000	431
---	-----

IN MEMORIAM

Petar Kacavenda (1932–2000)	469
-----------------------------------	-----

ИСТОРИЈСКИ МУЗЕЈ СРБИЈЕ, Београд

Историјски музеј Србије има задатак да прикупља, свидентира, чува, сређује, обрађује, проучава, излаже и објављује материјал који илуструје историју српског народа.

Оснивање Историјског музеја Србије рачуна се од 20. фебруара 1963. године када је Извршно веће Народне скупштине Народне Републике Србије донело уредбу о његовом установљењу, са закључком „да је Србији, с обзиром на особеност њеног развитка и посебне индивидуалности српског народа, потребан један Историјски музеј и то у Београду”. Тиме је Историјски музеј наставио традицију касније припојеног Музеја Првог српског устанка, Народног музеја у Београду и ранију богату традицију српског народа на очувању породичне, задружне традиције и вере, очувању сћања на дугу и богату историју, поткрепљену и документовану сачуваним материјалним траговима очуваним у црквама и манастирима, на овај начин попут сакралних реликвијара, одржавајући тако свест народа о његовој индивидуалности. Ово је нарочито било важно у периоду дугог ропства под Османлијама, Венецијом и Хабзбуршким царством, када је претила опасност гажења и самог имена народа. Затим у периоду народноослободилачких ратова у XIX и XX веку, ратова за одржање у XX веку и данас ради очувања националне свести и народне индивидуалности.

У току свог рада Музеј је прикупио око 35.000 музејских предмета.

Сви предмети Историјског музеја Србије разврстани су у 20 збирки и 10 фондова. У збиркама су предмети разврстани по типолошкој основи, а у фондовима по целовитости предмета о догађају или личности на које се ови односе.

Када се пажљиво погледа рад Историјског музеја Србије и предмети који у њега пристижу, закључује се да историјски предмети имају не само важну улогу, већ на моменте постају доминантни, што је, уосталом, била и интенција оснивача. У току свог рада овај Музеј је стекао знатну репутацију у земљи и свету. Између осталог, организован је низ значајних изложби, које су поред Београда постављене у скоро свим већим градовима Србије и Југославије, Европе и Америке.